

Наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 19 (1170) 7 ТРАЎНЯ 2014 г.

Слонімцы на Радуніцу ўшанавалі памяць Міхала Валовіча

Група сяброў Слонімскага згуртавання дэмакратычных сіл на Радуніцу завітала ў вёску Парэчча Слонімскага раёна. Там яны каля мемарыяльнага знака беларускага нацыянальнага героя, аднаго з кіраўнікоў паўстання 1830-1831 гадоў супраць Расейскай Імперыі Міхала Валовіча (1806-1833) пад бел-чырвона-белымі сцягамі прыгадалі свайго знакамітага земляка.

На мемарыяльным знаку Міхалу Валовічу і яго паплечнікаў-паўстанцаў былі ўскладзены кветкі. Слонімцы ўшанавалі герояў хвілінай маўчання.

Мерапрыемства ў Парэччы ў гонар беларускага нацыянальнага героя Міхала Валовіча сёлета адбудзецца ў чэрвені.

Барыс Баль,
Беларускае Радзё Рацыя,

Слоніmsкі раён.
Фота аўтара.

Эдуард Акулін атрымаў "Глінянага Велеса" за кнігу "Святая ноч"

"Гліняны Велес" быў ўручаны паэту, сябру Рады і Сакратарыяту ТБМ, рэдактару часопіса "Верасень" Эдуарду Акуліну ў кнігарні "Галіяфы". Па словах заснавальніка прэміі, літаратара Алеся Арку-

ша, адмыслова вырабленая статуэтка ўручаецца ўжо ў 21 раз. Звычайна ўручэнне ўзнагароды адбываецца ў Полацку, дзе прэмія і была заснаваная "Таварыствам вольных літаратараў". Аднак зараз цырымонія адбылася ў Менску.

Эдуарда Акуліна я ведаю з канца 80-ых гадоў. Мы разам былі ў Літаратурным аб'яднанні "Тутэйшыя". Гэта паэт з Гомельшчыны. Для мяне паэзія Акуліна абсалютна зразумелая і блізкая.

Таму было няцяжка

вызначыць вартасці і каштоўнасці гэтай паэзіі і ўганаравачнае, - кажа Алеся Аркуш. А вось для Эдуарда Акуліна "Гліняны Велес" стаў нечаканасцю.

- Я думаў, што сённяшнім лаўрэатам стане Вінцэс Мудроў. Але, калі так атрымалася, то я вельмі рады. Гэтая прэмія для мяне своечасовая, бо калі б я атрымаў гэтую прэмію раней за Віктара Казько, раней за

Ўладзіміра Някляева, Алеся Разанава, Алега Мінкіна, то ў адносінах да гэтых цудоўных твораў, я палічыў бы гэта несправядліва.

"А так усё прыйшло па чарзе", - лічыць Эдуард Акулін.

На цырымоніі ўручэння ўзнагароды выступілі паэты Анатоль Вярцінскі, Леанід Дранько-Майсюк, Славамір Адамовіч, бард Вольга Акуліч.

Яна Запольская,
Беларускае Радзё Рацыя.

110 гадоў з дня нараджэння Паўлюка Труса

Паўлюк ТРУС (сапр. - Павел Адамавіч Трус; 6 траўня 1904, в. Нізюк, Уздзенскі раён, Менская вобласць - 30 жніўня 1929, Менск) - беларускі паэт.

Нарадзіўся ў сям'і малазямельных сялян Адама Емяльнявіча і Ганны Міхайлаўны. Спаконвечна сялібаю роду Трусаў была вёска Старое Сяло, але незадоўга да нараджэння Паўлюка вёска згарэла праз навалніцу, і сям'я адбывалася ў найбліжэйшым Нізюку. Меў брата Міхася і сёстраў Марыю і Веру.

Першую адукацыю атрымаў у вясковай школе, дзе таксама спяваў у хоры і маляваў вясковыя краявіды. У 1918-1923 гадах вучыўся ў Уздзенскай вышэйшай пачатковай вучэльні, пазней рэарганізаванай у сямігодку, дзе моцна пасябраваў з Алесем Якімовічам і Пятром Глебкам. Некаторыя іх вершы змяшчаліся ў насценнай газеце.

Улетку 1920 года, знаходзячыся на вакацыях у Нізюку быў рэкрутаваны ў Чырвоную армію. У дарозе хварэў і спрабаваў уцякаць. Паводле пазнейшых прызнанняў паэта, яго лавілі і білі. Вярнуўшыся з вайны, жыў у роднай хаце і дапамагаў бацьку па гаспадарцы.

У 1923-1927 вучыўся ў Беларускай педагагічнай тэхнікуме ў Менску. Наведваў лекцыі Якуба Коласа, Міхала

Грамыкі, А. Круталевіча, В. Баташэвіча, М. Рыдзеўскага, Усевалода Ігнатоўскага, сустрэкаўся з Янкам Купалам, Цішкам Гартным, Міхасём Чаротам і Язэпам Лёсікам. Пасябраваў з Язэпам Пушчам, Максімам Лужаніным, Сяргеем Дарожным, Зінаідай Бандарынай і многімі іншымі. Быў пастаянным удзельнікам студэнцкага хору. Наладжаваў пастаноўкі п'есаў, быў акторм, маляваў дэкарацыі. Рэдагаваў насценную газету. Разам з Максімам Лужаніным і Пятром Глебкам выпускаў вусную сатырычную газету "Чырвоны прамень" пад псеўданімам "Шавец". У той час Паўлюк Трус кватараваў у свайго дзядзькі Ігнася Нісьцічка - шаўца паводле прафэсіі (адкуль і псеўданім). Актывна друкаваўся ў газетах і адначасова займаўся апрацоўкай фальклорна-паэтычных матэрыялаў для кампазітараў Уладзіміра Тэраўскага, Нестара Сакалоўскага, Рыгора Пукста, Ісака Любана.

У 1925 прыняты ў літаратурнае аб'яднанне "Маладняк". Раз на тыдзень наведваў паэтычную студыю, дзе слухаў лекцыі Адама Бабарэкі. У гэтым жа годзе ўдзельнічаў у першым з'ездзе літаратурнага

аб'яднання "Маладняк" і быў абраным у ягоны сакратарыят.

У чэрвені 1927 атрымаў дыплом настаўніка сямігодкі і Цэнтральнае бюро "Маладняка" прапанавала паэту рэдактарскую пасаду ў Менску, але, нечакана для ўсіх, вырашыў пакінуць сталіцу і ўладкавацца ў Гомелі на пасаду сакратара газеты "Новая деревня". Акрамя рэдакцыйнай працы актывна займаўся асветніцкай дзейнасцю на нядзяду далучанай да БССР Гомельшчыне.

Памёр 30 жніўня 1929 ад тыфу ва ўзросце дваццаці пяці гадоў.

Вікіпедыя.

80 гадоў з дня нараджэння Міколы Корзуна

Мікола (Мікалай Паўлавіч) **КОРЗУН** (01.05.1934 - 22.02.1995) нарадзіўся ў вёсцы Заўшыцы Салігорскага раё-

на Менскай вобласці ў сялянскай сям'і. У 1937-1938 г. памерлі бацькі. Выхоўваўся ў Слуцкім дзіцячым доме. У 1956 г. скончыў Смілавіцкі сельскагаспадарчы тэхнікум. Працаваў на розных пасадах у саўгасах "Бараўляны" (Менскі раён), імя Янкі Купалы (Радашковіцкі раён), у Інстытуце эканомікі і арганізацыі сельскай гаспадаркі (Менск). Завочна вучыўся ў Менскім педагагічным інстытуце імя М. Горкага. У 1973-1976 гг. - загадчык філіяла Літаратурнага музея Янкі Купалы ў Вязынцы, у 1976-1978 гг. - навуковы су-

працоўнік Літаратурнага музея Якуба Коласа, у 1978-1981 гг. - дырэктар "Кнігарні пісьменніка", у 1982-1986 гг. - садоўнік, аграном Літаратурнага музея Янкі Купалы, у 1986-1989 гг. - аграном Аб'яднаннага літаратурнага музея БССР, член СП СССР з 1981 г.

Першае апавяданне апублікаваў у 1958 г. (часопіс "Бярозка"). Пісаў для дзяцей. Аўтар зборнікаў апавяданняў і апавесцей "Жывы куток" (1962), "Віця Сітніца" (дакументальная апавесць, 1964), "Тры сонцы" (1971), "Чырвоныя зоркі на танках" (1974), "Навальнічная паласа" (дакументальная апавесць, 1979), "Святло чароўнай зоркі" (1989).

Вікіпедыя.

ISSN 2073-7033

Мапа абнаўляецца. Лістуйце нам на radiosvaboda@gmail.com

Выдадзены Радзю Сабілка Уладзіслаў Павел Дзякоў Фота Уладзь Грыдін Дзіясла Веру Перугузава Каардынатар Франік Пятэра

ЯК ДАБРАЦА: Мэтро Пушкінская, альбо прыпынак грамадзкага транспарту Прытыцкага Адрас: Менск, Фрунзенскі раён, Кальварыйскія могілкі. Час працы: летам 8.00-21.00, зімой 8.00-19.00

Map section showing various locations and names like 'Помнік ахвярам трагедыі на Навісе', 'Сцяпы Паўла Равы', 'Сцяпы', 'Вацлаў Іванюк', 'Іван Жаўноўка', 'Віцаслаў Адамчык', 'Ян Матушэвіч', 'Сцяпы Віткінаў', 'Сцяпы', 'Брама на уваходзе'.

Main map of the cemetery with numbered plots (1-11) and names of the deceased buried there, such as 'Габрыла Віер', 'Яўген Вукін', 'Галіна Сергавіна', 'Падарожнікі', 'Александр Сіпкоў', 'Яна Лукава', 'Сцяпы', 'Касцяў', 'Ян Даміць', 'Польскі сцяпок Аўдэюшкі', 'Аляксандр Падарожнік', 'Аляксандр Падарожнік', 'Аляксандр Падарожнік', 'Аляксандр Падарожнік'.

ПРА КАЛЬВАРЫЮ Кальварыйскія могілкі – найстарэйшыя срод захаваў у Менску. Заснаваньне менскай Кальварыі не акрэсьліваецца канкрэтным годам, праз тое і ўзьнікла легенда, якая цвердзіць, што могілкам і касцёлу — 600 гадоў. Слова Calvaria лацінскага паходжання, азначае тое самае, што і Гальгота (гэта старажытнагрэчаскае слова арамейскага паходжання) — месца, дзе быў укрываны Ісус Хрыстос. У перакладзе ж гэта верная частка чэрапа або — у пераносным значэнні — лысыя гара, як такія пагоркі звычайна завуцца і ў нас. Капі на гары ставілі храм, людзі падымаліся да яго, як Хрыстос — да Гальготы (Кальварыі).

ПАДАНЬНІ ПРА КАЛЬВАРЫЮ Ну і могілкі без паданьняў? Згодна першаму крыж на касцёле — гэта зьбіраекрыж крыж касцёлу Дамініканаў. Сам касцёл стаў лі сучаснага Палаца Рэспублікі, узарваны ў 1950 г. з прычыны ўсталяваньня на плошчы помніка Стаўну. А крыж вернікі засаваі — і ў выніку з 1960 г. крыж утрымае Кальварыйскую сьвятаню.

Згодна з другім паданьнем на Кальварыі ёсьць свой прывід. Легенда пра Белую Паню Кальварыі кажа: "У канцы XIX стагодзьдзя пона ўжоесь памерла маладая паненка. Пахавалі не выразьні на Кальварыйскіх могілках. Пасля і ў труну, адлеці, замуравалі ў сцяпе. Але паненка не памерла, а заснула летаргічным сном. Прачынушы, дзіўна так і не змагла выбрацца з закладанай труны і ў паўтах загінула. З той пары не прывід у лозьні лістападзкіх ночы адгам стагодзьдзя б'юцца па могілках. Прывід зьнік толькі пасля таго, як вандары зруйнавалі сцяп. Хаця дагэтуць некаторыя паўнечкі, што гучэць па могілках, сьцьверджаюць, што бачылі дзіўную белую постаць, якая б'юцца між могілак..."

РАДЫЁ СВАБОДА ПРЭЗЭНТУЕ: БЕЛАРУСКІ НАЦЫЯНАЛЬНЫ НЭКРОПАЛЬ КАЛЬВАРЫЙСКІЯ МОГІЛКІ

ГІСТОРЫЯ МОГІЛАК Пачаў гісторыя могілак пачынаючы ў 1745 годзе. У Падні на калянуе сядлу карміцэлу менскі каляны сядлу дазваляе захаваць Кальварыю — мемарыю ў гонар Хрыстава пакуты. Магачам, ужо тады быў збудаваны першы драўляны касцёл, тут адбываліся пакаяньні зьніклых душы. У 1786 г. арцыям дазваляе на пахаванне прэсты пахаваньні.

АРХІТЭКТУРА Вельмі цікавая архітэктур Кальварыі. Акрамя касцёлу, тут і клясыцыстычная Брама, фундацыяна сакратаром Менскага дваранскага двара сходу Юрём Кабылінікам у павад аб сваёй эконды, і шматлікія маляўнічыя архітэктурныя формы — склепы, дзе хаваі адуцэту і сьвятароў.

ХТО ПАХАВАНЫ НА КАЛЬВАРЫІ? Найстарэйшы з захаваў паненкаў — чароўны трагічны пакуе бірмад сьцяпам Касцяў і Габрыла Іванюк з 1888 года. А ўжо тут знаходзіць усе беларускія каталіцкія зьлі Менск XX — XXI ст. Тут ім былі пахаваны Ян Даміць, Ян Белавіцкі, Ян Лукава, Ян Лукава і Ян Лукава, Ян Лукава і Ян Лукава. Тут знаходзіцца маляўнічы сьцяп — тая сьцяп, дзе пахаваны пакуе ў калянуе лозьні стагодзьдзя Іваня ўраціўнай чароўны касцёлі Сцяп, Сцяпы і Іваня. Тут знаходзіцца Віткінаў і Ян Лукава і Ян Лукава. Тут знаходзіцца Віткінаў і Ян Лукава і Ян Лукава. Тут знаходзіцца Віткінаў і Ян Лукава і Ян Лукава.

ЦІКАВЫ ФАКТ Сучасная плошча могілак складае 14 гектараў, на могілках больш за 30.000 пахаваньняў.

ПАКАЗЬНІК ІМЕНАУ Вячаслаў Адамчык (31.11.1933 — 05.08.2001) — беларускі празаік, драматург, кінасцэнарыст. Аўтар раманаў «Чужыя барышчэны», «Над вуліцамі», «Сьцяпы таго, што калядзіць», «... і заважанае», «Вярніцца назад», «Нон на Гаварысін». Бадзюа пахаваньняў Адам Габрыла Іванюк. Пахаваньне: С. С. 10 а. 5 м. (Пятэра)

Іван Пятэра (03.05.1931 — 24.07.2005) — беларускі паэты, выкладчык БДУ. Дакладнае месца пахаваньняў аўтар праказьніку «Беларускія словы», «Віткінаў і Ян Лукава», «Віткінаў і Ян Лукава», «Віткінаў і Ян Лукава», «Віткінаў і Ян Лукава». Пахаваньне: С. С. 4 а. 23 м. (Пятэра)

Яна Лукава (Ян Лукава) (20.07.1851 — 14.02.1911) — беларускі паэты, выкладчык, празаік. Аўтар зборнікаў «Вясна», «Зямля», «Вясна», «Зямля», «Вясна», «Зямля». Пахаваньне: С. С. 10 а. 5 м. (Пятэра)

Касцяў Падарожнік (26.01.1889 — 25.02.1962) — драматург, празаік, сцэнарыст. Аўтар зборнікаў «Вясна», «Зямля», «Вясна», «Зямля». Пахаваньне: С. С. 22 а. 11 м. (Белавіцкія могілкі ў Фрунзенскім раёне, 21 а. — Даміткіна)

Legend for names: (Пятэра) — першае пахаваньне ў аўтары; (С) — сьцяп; (Л) — лозьня; (М) — месца.

